

СПЕЦВИПУСК ПРИСВЯЧЕНО 128-Й ГІРСЬКО-ПІХОТНІЙ
БРИГАДІ І БОЯМ ЗА ДЕБАЛЬЦІВСЬКИЙ ПЛАЦДАРМ

Козацький край

№ 2 (103)
30 березня 2018 року

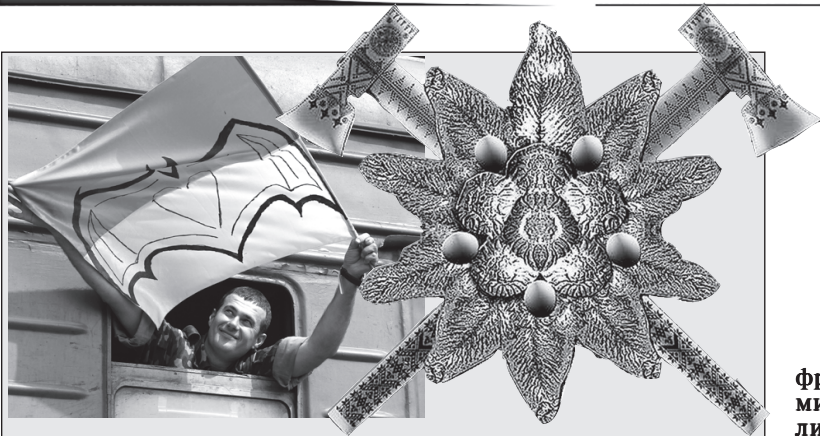

НЕЗЛАМНІ З ДЕБАЛЬЦЕВОГО

Три роки тому, змітаючи ворога і знищуючи
його плани, "Закарпатський легіон" вкрив
славою знамено гірської піхоти...

Сайт "Козацького краю" в Інтернеті www.cossackland.org.ua

Пізнавши "радощі" царської і радянської неволі, за українську Незалежність стали горою...

У літописі підрозділу, нині всім відомого як 128-а гірсько-піхотна бригада ЗСУ, яскравих сторінок багато. Рідкісний випадок, коли історію військового з'єднання можна відслідкувати від часів сивої давнини — хоч звісно, зв'язок між поколіннями солдатів, що в ньому служили від XVIII століття до наших днів — лише символічний, бо за цей час безперервно змінювався не лише особовий склад і командири — змінювалися навіть держави...

У далекому минулому залишилися часи, коли це були Оренбурзькі полки з їх муштрою в пустелі — це фіксував у малюнках і спогадах ще Тарас Шевченко, який служив тут. Нема вже жодного живого ветерана і тільки в спогадах залишилися й бої Першої світової та сутички з басмачами — як Туркестанської дивізії...

За всі часи до 1991 року лише в одній війні довелося битися, дійсно захищаючи власну землю — в часі, коли дивізія прославилася у боях проти гітлерівців.

Натомість, після завершення Другої світової Москва намагалася використати підневільну дивізію у найпідліших політичних цілях імперії-гнобительки народів.

Розпорядженнями з Кремля дивізію задіявали у придушенні найтрагічніших антирадянських виступів — в Угорщині (операція "Вихор") та Чехословаччині (операція "Дунай"). Більше 40 військовослужбовців дивізії загинули на території Угорщини, ще 11 — під час придушення повстання в Чехословаччині, де колись разом із місцевими партизанами билися проти гітлерівців...

У складі дивізії до 1979 року був 149-й механізований полк, бойовий шлях якого розпочинався ще 7 серпня 1941 року, коли цей підрозділ (як повітряно-десантний) був використаний для контрудару під Каневом на Черкащині.

Саме цей полк у грудні 1979-го був піднятий по тривозі та переданий у розпорядження командувача Туркестанського Військового округу. Після докомплектації особовим складом із числа військовослужбовців інших підрозділів дивізії полк був терміново перебазований із Мукачева до м. Термез. У січні наступного року він був виведений зі складу 128-ї та у складі 201-ї мотострілецької Гатчинської дивізії у лютому 1980 р. увійшов до Афганістану. Там полк воював аж до лютого 1989 року...

Москву взагалі ніколи особливо не мучила совість стосовно того, що її патетика про "защиту своей земли" у більшості випадків розходиться з реальними справами по підбурюванню збройних конфліктів в інших державах.

Цікаво, що начальником артилерії 128-ї гірськопіхотної в часі Другої світової війни був Христофор Іванян, який у 1990-х роках став першим заступником командуючого Армії оборони самопроголошеної Нагірно-Карабахської республіки. На жаль, це було одним з перших прикладів "гібридних війн" Москви — Іванян у гарячу точку Кавказу прибув із російського Петербурга, де давно вже жив на той час...

Нарешті, у 1991-му році тодішній командир 128-ї гвардійської мотострілецької дивізії генерал-лейтенант Віктор Гречанинов поставив крапку у історії служіння інтересам чужої держави — він став першим(!) в Радянській Армії командиром, що привселюдно заявив про підтримку української державності. На Водохрещу, 19 січня 1992 р. особовий склад 128-ї склав присягу на вірність народу України. Для українських воїнів нарешті розпочався час служіння на своїй землі, під знаменом своєї держави - без посягань на чужі території, та завжди готовими стати до бою за землю України.

Навіть в часі, коли здавалося, що після розвалу СРСР Україна вже житиме у вічному мирі, дивізія відзначилася під час ліквідації наслідків повені в Закарпатті - у 1994, 1998, 1999 роках... У 2001 році стихія несла настільки реальну загрозу Закарпаттю, що серед влучених дивізійникам нагород були не тільки медалі "За бездоганну службу", а й орден "За мужність". На базі загартованого у боротьбі зі стихією підрозділу навіть створили український компонент спільного українсько-румунсько-словацько-угорського батальйону "Тиса", — для спільного оперативного реагування військових держав-сусідок на загрози стихійних лих у країнах Карпатського регіону.

А в 2014-у розпочалося найсерйозніше випробування: агресія, розв'язана проти України з-за "поребріка" на Сході, спричинила події, найгарячіші з яких ми згадаємо на сторінках цього спецвипуску. Як 128-а бригада ЗСУ, підрозділ став до бою проти окупантів та їхніх поплічників і вкрив знамена славою у боях на своїй, Богом даній землі...

Пам'яті Ігоря Бойка та Віталія Вергая...

Вони обидва пішли на фронт із Черкас добровольцями, до самої загибелі залишилися друзями-"нерозлийвода". Першим 30 січня 2015 року в бою проти проросійських банд поліг Ігор Бойко, всього через тиждень після нього, 6 лютого загинув і Віталій Вергай...

Уже через рік у Черкасах, де навіки спочили ці українські Герої, були названі на їхню честь вулиці. Декомунізація змінила назви двох вулиць, які носили імена радянських діячів, чий могили - в далекій Москві. Вулицею Віталія Вергая у Південно-Західному районі стала колишня вулиця Маршала Батицького — відомого в першу чергу тим, що він особисто розстріляв Лаврентія Берію. А на честь Ігоря Бойка перейменована тиха вулиця в Дахнівці, яка носила ім'я Георгія Чичеріна — уродженця російської Тамбовщини, наркома закордонних справ РСФСР. Саме того, на якого рівняється його сучасний наступник

БОЙКО Ігор Дмитрович

23.08.1972 - 30.01.2015

Народився у с. Дахнівка Черкаського району Черкаської області.

Військовослужбовець 128-ї ОГПБ Сухопутних військ Збройних Сил України, солдат, розвідник-снайпер. Загинув 30.01.2015 р. від кулі снайпера при спробі штурму з південної сторони с. Рідкодуб, Донецької обл.

— Лавров. Бо саме Чичерін взимку 1919 року на ноту протесту Директорії УНР заявляв, що "російських войск на Україні нет" — тоді, коли фейкова "Донецько-Криворозська республіка" була використана Москвою лише як майданчик для повномасштабного наступу російської армії на українські землі...

Якими ж були за життя ті справжні Українці-патріоти, на честь яких перейменовано ці вулиці у рідних воїнам Черкасах? Обійдемося без офіційних довідок і помпезності, дамо слово людині, яка їх чудово знала...

Згадає відома черкаська волонтерка Лариса Семиз: "Здається, що все це було вчора... Познайомилася я з цими хлопцями у вересні 2014-го року під Станицею Луганською. "О! А ви з Черкас? Ми теж!!!" Скільки ми так зустріли наших земляків! Найкращих і наймужніших захисників, що залишили свої затишні домівки та пішли захищати наш спокійний сон! Пафосно? Та ніскільки!!! Бо мені найкраще було видно оті контрасти, адже я постійно мала можливість для порівняння, мотаючись між домом і передовою, спілкуючись з жінками та дітками. Але Ігор та Віталій були особливими. Снайпери-розвідники. У мирному житті профі в полюванні, на війні застосували свої навички сповна. Я пишалася знайомством з ними. Я бачила, з якою повагою ставляться до них усі бійці...

Віталій казав: "Лягаємо ми спати рано, як стемніє, а Ігор просинається посеред ночі і починає планувати, як можна краще "сепарів дістать"..."

Вони пішли на війну добровольцями. Правда, не думали, що все так затягнеться. А потім було

Дебальцеве... Їх постійно перекидали в різні точки, найгарячіші та найвідповідальніші. Після легкого поранення Ігоря відпустили на декілька днів додому, ми якраз змогли забрати. Це були найкращі моменти в моїх поїздках, коли везеш бійця додому. Та через декілька днів потрібно вже було їхати назад. Я пообіцяла відвезти, а оскільки вантажу на той момент

ВЕРГАЙ Віталій Миколайович

21.11.1969 - 6.02.2015

Народився в селі Крутьки Чорнобаївського району Черкаської області.

Військовослужбовець 128-ї ОГПБ Сухопутних військ Збройних Сил України, сержант, розвідник. Загинув у бою від розриву міни, захищаючи опорний пункт поблизу села Рідкодуб Донецької області.

було мало, поїхала сама на меншому авто. Ігор попросився за кермо (скучив) і ми всю дорогу проговорили. Не про війну. Про полювання і рибалку, про дітей та внуків. З якою гордістю він розповідав про сина-кадета!!! А про вже дорослих доньок! Та найбільше мене "проняло" те, як він розмовляв із дружиною по телефону: голос відразу змінювався, ніжнішав, м'якшав... дуже приємно було це чути. Тож коли вже зимою Ігор попросив мене привезти до нього в гості дружину, я не змогла відмовити, хоча завжди була категорично проти будь-яких "екскурсантів". Чи могла я тоді подумати, що це буде їхня остання зустріч? Навіть не уявляла. Тоді мені здавалося, що найстрашніше вже позаду, адже перемир'я дійсно принесло недовгу тишу, ми навіть змогли проїхати на крайні позиції, відвозили хлопців після відпустки, роздавали "миколайчики". Крайнього разу я зустрілася з Іго-

рем вже перед самим Новим роком. Фото напам'ять у новорічних шапках. Отаким усміхнених він мені і запам'ятався назавжди...

Потім уже вони не могли виїжджати за передачами, ми домовлялися, де залишити. І коли 30 січня ми, залишивши передачу для Ігоря за його вказівкою "в машині з вибитими вікнами", поспішали в госпіталь Артемівська, везли пораненого хлопчину-"донбасівця", якого забрали на "Хресті" після невдалої спроби прорватися у Вуглегірськ, пролунав найстрашніший дзвінок в моєму житті. Віталій розповів, як загинув Ігор — на його очах, і тіло не змогли забрати з ворожої території... Неможливо було повірити!!! Розум усе вигадував якісь варіанти, коли б це все

було помилкою... А в голові чомусь весь час пульсувало питання: а як же тепер передача, хто ж тепер її забере?

Потім був страшний тиждень розуміння, що хлопці в оточенні. Рідкодуб. Марні спроби вивести тіло. Скупа інформація ЗМІ. Дзвінки Катрусі Вергай, дочки Віталія, з якою ми подружилися, коли вона збирала кошти на нічний приціл. Спроби хоч якось вплинути на ситуацію. А через тиждень — знову Дебальцеве, "Хрест" і слізьми в очах хлопчини з їх підрозділу, якому при мені прийшла смс: "Вергай 200". Пошуки підрозділів, які вийшли з Рідкодуба, свідків, спроба впізнати тіло в артемівському морзі. Тіла наших хлопчиків... дзвінок Катрусі: "Я знала! Знала!!!" Наші найкращі, наші найдорожчі, наймужніші і найвідданіші!!!

Ми будемо завжди вас пам'ятати. Ви завжди будете жити в наших серцях. СЛАВА ГЕРОЯМ!!!!

ВОНИ ВІДДАЛИ ЖИТТЯ ЗА УКРАЇНУ

Уродженці Черкащини, полеглі в боях під Дебальцевим

БЕЛИМА Микола Григорович
3.12.1985 - 18.02.2015
Народився в селі Лузанівка Кам'янського району Черкаської області.

Військовослужбовець 40-го ОМБ 17-ї окремої танкової бригади Сухопутних військ Збройних Сил України, сержант.

8 лютого 2015 року отримав поранення в голову у боях за місто Дебальцеве Донецької області. Його було доставлено до госпіталю, де він переніс кілька операцій. Лікарі боролися за його життя, проте їх зусилля виявилися марними.

18.02.2015 року військовослужбовець помер.

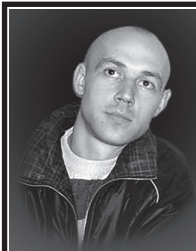
БЕРДЕС Олександр Миколайович
16.09.1979 - 9.02.2015

Народився у м. Жашків Черкаської області.

Військовослужбовець 30-ї ОМБ Сухопутних військ Збройних Сил України, молодший сержант.

Зник безвісти 9 лютого 2015 р. коли дві машини 30 ОМБ попали під обстріл поблизу с. Логвинове у верхній частині "дебальцівського виступу" на трасі між м. Дебальцеве і м. Артемівськ.

Пізніше стало відомо, що Олександр був захоплений у полон і розстріляний бойовиками.

ГАВРИЛЮК Сергій Вікторович
6.04.1985 - 15.02.2015

Народився в селі Піківці Уманського району Черкаської області.

Військовослужбовець 128-ї ОГПБ Сухопутних військ Збройних Сил України, старший солдат, номер обслуги.

Загинув у результаті мінометного обстрілу поблизу м. Дебальцеве Донецької обл.

ГРИЦЕНКО Василь Миколайович
2.06.1975 - 18.02.2015

Народився в селі Червоний Кут Жашківського району Черкаської області.

Військовослужбовець Харківської бригади оперативного призначення Національної гвардії України, сержант, командир відділення.

Під час виводу українських сил з Дебальцевого за 10 км від села Миронівки у автомобіль МАЗ, що перевозив підрозділ гвардійців, влучив снаряд.

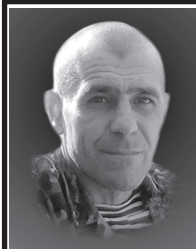

КЛОЧАН Олександр Вікторович
29.12.1992 - 7.02.2015

Народився в селі Потап Тальнівського району Черкаської області.

Військовослужбовець 101-ї окремої бригади охорони ГШ, старший солдат, водій.

Загинув під час обстрілу з БМ-21 "Град" базового табору бригади під Дебальцевим.

КОВАЛЬ Олег Миколайович
30.01.1973 - 16.02.2015

Народився в смт Лисянка Черкаської області.

Військовослужбовець 128-ї ОГПБ Сухопутних військ Збройних Сил України, старший лейтенант, заступник командира батареї по роботі з особовим складом.

Загинув під час обстрілу з БМ-21 "Град" базового табору бригади під Дебальцевим.

КРАВЧЕНКО Віталій Олександрович
13.03.1990 - 8.02.2015

Народився в м. Жашків Черкаської області.

Військовослужбовець 128-ї ОГПБ Сухопутних військ Збройних Сил України, старший солдат, гранатометник.

Загинув коло с. Малоорловка на взводному опорному пункті під час мінометного обстрілу ворогом.

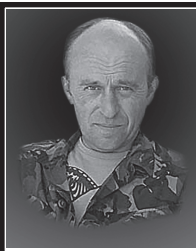

КУРМАШЕВ Олександр Васильович
30.01.1980 - 28.08.2014

Народився в м. Калінінград (Росія). Проживав у м. Умань Черкаської області.

Військовослужбовець батальйону оперативного призначення ім. Героя України генерала Сергія Кульчицького, старший солдат, снайпер.

Помер від поранень, яких дістав, коли зведена група військовослужбовців НГУ та ЗСУ на двох бронетранспортерах ЗСУ, що вирушила на допомогу силам АТО, потрапила у ворожу засідку у районі селища Комісарівки.

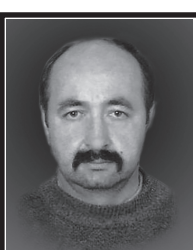

МЕЛЬНИК Юрій Вікторович
1.01.1972 - 7.01.2015

Народився в селі Коритня Монастирищенського району Черкаської області.

Військовослужбовець 128-ї ОГПБ Сухопутних військ Збройних Сил України, старший сержант, водій

Помер через загострення хронічної хвороби перебуваючи в розташуванні бригади в районі м. Дебальцеве.

МЕЛЬНИЧЕНКО Віктор Васильович
25.05.1972 - 12.10.2014

Народився в селі Веселий Кут Тальнівського району Черкаської області.

Військовослужбовець 128-ї ОГПБ Сухопутних військ Збройних Сил України, сержант, водій.

Загинув поблизу с. Рідкодуб Дебальцеве від численних ушкоджень внутрішніх органів після поранення, отриманого внаслідок мінометного обстрілу.

НИЩИК Руслан Петрович
24.06.1991 - 6.02.2015

Народився в селі Аврамівка, Монастирищенського району, Черкаської області.

Військовослужбовець 30-ї ОМБ Сухопутних військ Збройних Сил України, молодший сержант.

Загинув під час артилерійського обстрілу поблизу с. Рідкодуб Донецької обл.

ПОЛІЩУК Анатолій Олександрович
8.08.1974 - 12.02.2015

Народився в селі Родниківка Уманського району Черкаської області.

Військовослужбовець 2-го батальйону спеціального призначення НГУ "Донбас" Національної гвардії України, сержант, командир відділення.

Загинув під час проведення "зачистки" територій від залишків незаконних збройних формувань в селі Логвинове.

Синчак Анатолій Анатолійович
30.03.1972 - 17.02.2015

Проживав у селі Будо-Урловецька Городищенського району Черкаської області.

Військовослужбовець 13 ОМБ 1-ї окремої танкової бригади Сухопутних військ Збройних Сил України, молодший сержант.

Загинув від кульового поранення у голову під м. Дебальцеве.

СТУКАЛО Олег Юрійович
16.08.1979 - 18.02.2015

Народився у селі Смільчинці Лисянського району Черкаської області.

Військовослужбовець 128-ї ОГПБ Сухопутних військ Збройних Сил України, майор, заступник командира безвісти на світанку 18 лютого 2015 р. під час виходу підрозділу з Дебальцевого.

У березні 2015 р. упізнаний серед загиблих.

ХОРОШКОВСЬКИЙ В'ячеслав Дмитрович
18.10.1971 - 18.02.2015

Народився у селі Вознесенське Золотоніського району Черкаської області.

Військовослужбовець Харківської окремої бригади оперативного призначення, старшина, командир відділення.

Зник безвісти на світанку 18 лютого 2015 р. під час виходу підрозділу з Дебальцевого.

У березні 2015 р. упізнаний серед загиблих.

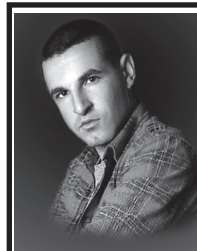

ЦИМБАЛ Сергій Володимирович
26.02.1986 - 7.10.2014

Проживав у м. Черкаси.

Військовослужбовець 25-го ОМПБ "Київська Русь" Сухопутних військ Збройних Сил України, солдат, розвідник.

Загинув під час розвідувальної операції, прикриваючи відхід своїх товаришів із засідки в районі м. Дебальцеве.

ЧУМАК Віталій Миколайович
24.08.1990 - 8.02.2015

Народився у селі Єрки Катеринопільського району Черкаської області.

Військовослужбовець 128-ї ОГПБ Сухопутних військ Збройних Сил України, молодший сержант, старший стрілець.

Загинув під час відводу підрозділу із селища Рідкодуб під м. Дебальцеве.

ШЕВЦОВ Олександр Михайлович
24.04.1980 - 24.01.2015

Народився у м. Тальне Черкаської області.

Військовослужбовець 128-ї ОГПБ Сухопутних військ Збройних Сил України, солдат, стрілець-помічник гранатометника.

Загинув поблизу с. Нікішине, стримуючи танкову атаку незаконних збройних формувань.

ШЕРБИНА Ігор Іванович
3.07.1966 - 16.02.2015

Народився у с. Іваньки Маньківського району Черкаської області.

Військовослужбовець 40-го ОМБ 17-ї окремої танкової бригади Сухопутних військ Збройних Сил України, полковник, заступник командира.

Загинув унаслідок підризу його автомобіля на фугасі під час прориву з оточення колони українських військ в районі м. Дебальцеве Донецької обл.

Пам'ятай: кожен з них захищав і тебе!

ПРОРИВ ІЗ ДЕБАЛЬЦЕВОГО:

розхвалений російський "Вагнер" виявився безсилим проти українців

18 лютого — день, коли вшановуємо пам'ять загиблих героїв, які боролися за Україну на Дебальцівському плацдармі. Там точилися запеклі бої з 18 січня по 18 лютого 2015 року, загинули 179 українських військовослужбовців.

Російські найманці-терористи намагалися захопити Дебальцево за будь-яку ціну, бо там є важлива залізнична розв'язка.

13 квітня 2014 року будівлю місцевого виконкому захопили бойовики. Над містом підняли прапор терористичної "ДНР".

Із липня 2014 року українські військові почали звільнення міста від сил бойовиків і 28 липня завершили його звільнення.

6 листопада на Дебальцевському плацдармі терористичні формування перейшли до атак, з метою прорвати оборону сил АТО і вийти на південно-західний напрямок. Українські військові всі атаки відбили.

7 листопада Дмитро Тимчук, нардеп, координатор центру "Інформаційний спротив" заявив, що бойовики хочуть звзити Дебальцевський плацдарм і підійти впритул до населеного пункту Дебальцево. Керівництво бандформуван-

ня "Призрак" оголосило підготовку до "оточення Дебальцево".

У цей період російсько-терористичні формування намагалися прорвати оборону українського війська. Неодноразово терористи накривали місто вогнем із "Градів" та САУ.

28 січня 2015 року 40 танків терористичних бандформувань рушили в атаку проти сил АТО. На підході українським силам вдалось знищити близько 30 з них.

9 лютого стало відомо, що росіяни планують захопити Дебальцево до 11 лютого, коли має відбутися зустріч у Мінську.

У цей час бойовики у район Дебальцево перекинули 15 танків та 10 одиниць ББМ, 2 батареї протитанкових гармат МТ-12 "Рапіра", 8 гармат, 4 установки реактивних систем залпового вогню. Українські військові знищили 4 танки бойовиків на околиці Дебальцево. Журналіст Андрій Цапленко сповістив, що у Дебальцевому майже "котел", але бойовикам замкнути його не вдалося.

10 лютого в Дебальцевому бойовик-диверсанти намагалися захопити міський відділ міліції. Українські сили відкрили вогонь по диверсантах і відкинули їх.

13 лютого заступник міністра оборони Петро Мехед попередив, що бойовики мають намір встановити контроль над Дебальцевим і Маріуполем до 15 лютого. Пресекретар Путіна Дмитро Песков заявив, що українські військові знаходяться у "дебальцівському котлі".

А тим часом командир ворожого ПВК "Вагнера" Дмитро Уткін розпачливо заявляв своєму заступнику Андрію Трошеву у телефонній бесіді 14 лютого — її перехопили й записали працівники СБУ: "Мінус два танка... Витасківайте мене отсюда — мене уже самого скоро застрелять". "Вагнер" скаржився тоді своєму заступникові на те, що втрати свого підрозділу у живій силі й техніці під час штурму міста Дебальцево він вже стомився рахувати...

Даний запис перемовин теро-

ристів став ще одним доказом участі російських військових в агресії на Сході України.

17 лютого журналісти повідомили, що Дебальцево знаходиться в оточенні. Зайти в місто, або вийти звідти без втрат — неможливо.

Увечері підтвердилась інформація, що інфраструктура Дебальцівського залізничного вузла знищена внаслідок постійних обстрілів. Залізничний вузол Дебальцево для подальшого використання непридатний.

18 лютого українські військові почали плановий та організований відступ з Дебальцево, задля прикриття відходу почала працювати українська артилерія. О 15-й годині дня надійшло повідомлення, що з Дебальцево до Артемівська вивезено 167 поранених бійців ЗСУ. Увечері стало відомо, що під час відходу із Дебальцево загинуло 13 українських військових.

У боях за Дебальцево брало участь 4700 військових ЗСУ та 500 бійців Нацгвардії, МВС та СБУ. З нашого боку було 120 танків, 180 артилерійських систем та 65 реактивних систем залпового вогню. Натомість ворог гатив зі 170 танків, 290 артилерійських систем і 110 реактивних систем залпового вогню. Армія бойовиків нараховувала 10 тисяч бойовиків і російських військових.

Десять фактів про 128 бригаду гірської піхоти

На Донбасі бригада воює з перших днів — батальйонна тактична група, до складу якої входили підрозділи бригади, зайшла на Лугашину навесні 2014 року. 128 бригада багато місяців утримувала Дебальцівський плацдарм, обороняла рубежі навколо Донецького аеропорту, боролася за Луганський аеропорт...

1. Липень 2014-го. Українські війська, борючись за контроль над Луганським аеропортом, опиняються в оточенні. Військові залишилися відрізаними від світу — без підкріплення, води та їжі. Харчі доводилося скидати парашутом. Найважче було триматися без боєприпасів. До них із боєм по тилах бойовиків довелося прориватися рейдовій групі, в яку входив батальйон 128-ї бригади. Аеропорт тоді крили вже всім: "Гради", "Смерчі", різноманітна ствольна артилерія, у тім числі "Піони"...

Унаслідок серпневого наступу російських регулярних військ аеропорт повторно потрапив у оточення, його будівлі були вщент зруйновані російською артилерією, і на 146-й день українські захисники, знищивши злітну смугу летовища та прорвавши оточення, відійшли. Бої за Луганський аеропорт забрали життя 29 оборонців, а ще 49 десантників загинули у збитому терористами літаку.

2. 14 червня 2014 року. Блокпост "Сталінград", поблизу села Макарово Луганської області — місце першої втрати в бригаді. Під час охорони блокпосту був вбитий солдат Роланд Попович, гранатометник 15-го окремого гірсько-піхотного батальйону.

Село Макарове під час війни на сході України потрапило до зони бойових дій. До середини липня 2014 року бойовики "ОРО" в селі намагалися встановити міномети і установки БМ-21 "Град", проте не змогли зробити це через опір місцевих жителів. Макарове зазнало значних обстрілів із території Росії, перші з яких були зафіксовані в червні 2014 року.

3. Жовтень 2014 року, с. Рідкодуб. Запеклий бій, після якого військовослужбовці 128-ї

бригади приймають рішення перенести опорний пункт від пристріляного місця. Командир же (позивний "Агент", родом із Канівського району Черкащини) лишив на місці старого опорника засідку — розуміючи, що ворог буде намагатися його зайняти. Уночі на місці старої позиції дійсно сталася сутичка. А зранку українські військові ще й піймали чужого вояку, що заблукав. Він був контужений, вдягнутий у російську форму старого зразка і бронежилет російського виробництва КПО "Московское". При ньому був військовий квиток "ДНР" та рапорт на переведення у місто Сніжне, підписаний Едуардом Басуриним. Назвався російським морським піхотинцем із Новоросійська. Сказав, що приїхав воювати з "українськими фашистами" та "предателями Кієвської Русі". Багато чого ніс ще й про "руський мір"... Був переданий начальнику розвідки сектору "С".

5. Лютий 2015-го. Якраз до дня народження свого комбрига бійці 128-ї бригади захопили під Дебальцевим російський танк Т-

Семеро "угонщиків" російського танка Т-72 зробили найоригінальніший подарунок своєму комбригові: у черкашанина Сергія Шаптала саме був День народження...

Президент України Петро Порошенко особисто вручив Зірку Героя уродженцю Смілянського району Черкащини Сергію Шапталі — просто у Артемівську (нині — Бахмуті) на Донеччині, зразу після прориву з Дебальцевого.

72. Цей танк більше тижня "кошмарив" наших бійців, обстрілюючи їх позиції. Знищити його вогнем артилерії не вдалося — ворожий танк з'являвся несподіва-

но, робив один-два постріли і ховався.

Тоді наші військові зважилися на вилазку. О 2-й годині ночі семеро сміливців пробралися на "сепарську" територію і таки знайшли цей ненависний танк. Він стояв біля невеличкого будиночка. Заходити в будинок хлопці не стали, щоб не підняти шум. Серед артилеристів був механік-водій МТЛБ, він запропонував танк викрасти. Коли Т-72 заревів і рушив, наші бійці побачили, як ворожі горе-танкісти вискочили з будинку і в паніці розбіглися, хто куди. Напевно, подумали, що українці розстріляють будинок з гармати. На трофейному танку артилеристи успішно повернулися на свої позиції. На захопленій бойовій машині відразу ж повісили український прапор. Всередині знайшли документи (їх віддали кому треба) і російські армійські сухпайки.

6. Історія легендарної "Стелли". Своє ім'я САУ 2С1 "Гвоздика"

отримала даремно, адже до війни, останні 8 років, була... пам'ятником! Так, саме з постаменту ця бойова машина відправилася на фронт, у Дебальцево, де вірно служити нашим бійцям.

А служба була не з легких. Кожна бойова одиниця трималася на ходу тільки завдяки ентузіазму водіїв-механіків. Вони за місяці служби навчилися ремонтувати свої машини буквально на марші...

7. Зима 2014-2015 років на Дебальцівському плацдармі виявилася надзвичайно гарячою. Моментами артилеристам гірської піхоти доводилося протистояти натиску ворога, маючи сектор обстрілу у 270 градусів, а це унікальне явище в артилерійській практиці. Це була вимушена норма, адже нерідко доводилося потрапляти в ситуації, про які в підручниках не сказано нічого.

Тим не менше, нечисельній групі досвідчених офіцерів за короткий термін часу вдалося сформувати з вчорашніх піхотинців, десантників чи навіть моряків професійний артилерійський кулак.

8. 128-му називають "Закарпатським легіоном", даремно. З першими хвилями мобілізації ряди бойових підрозділів почали заповнювати жителі області, серед яких багато етнічних угорців, румунів, словаків. Часто, таке різноманіття мов породжувало чутки про іноземних найманців, які воюють за Україну. Подекуди місцеві пошепки говорили між собою, що це скоріше всього французькі легіонери. "Легіонери" виявились звичайними закарпатцями і без вагань віддавали життя за Україну, хоч і були інших національностей.

Роланд Попович — перший зі складу бригади, хто загинув захищаючи Україну — етнічний угорець, йому було всього 19 років...

10. За час російсько-української війни в ряди закарпатської гірської піхоти заходили були справжні Герої. А серед них отримали звання Героя України Сергій Шаптала, Сергій Собко та Василь Зубанич.

Легендарний командир гірських піхотинців, якого бійці з любов'ю називали "Няньо" (батько по-закарпатськи) — родом зі Смілянського району Черкащини. Сергій Шаптала за час свого командування у бригаді пережив найдраматичніші моменти в сучасній історії: вихід з Дебальцево, оборону Луганською аеропорту, околиці Донецька і Станиці Луганської.

Сергій Шаптала отримав зрірку Героя України з рук Президента України 18 лютого 2015 року.

Полковник Василь Зубанич у травні 2014 року командував 15-м окремим гірсько-піхотним батальйоном бригади, бійці якого брали участь в боях під Бахмуткою, Станицею Луганською, Щастям, Трьохізбенкою, Дебальцевим. Але найвідомішою операцією за участю Героя став 85-кілометровий рейд штурмової групи до Луганського аеропорту — з проривом кільця, в якому перебували його оборонці. 23 березня 2015 року за успішний прорив до летовища Василь Зубанич отримав звання Героя України.

Сергій Собко, тоді ще командир механізованого батальйону 30-ї бригади, успішно командував батальйонно-тактичною групою, яка брала участь у боях за Савур-Могили і рейді на межі можливостей із 95-ю бригадою, який забезпечив вихід українським військовим, що перебували в оточенні поблизу державного кордону. 23 березня 2015 року Сергій Собко отримав звання Героя України. Із серпня 2017 року він прийняв командування 128-ю ОГПБр.

Позивний "Агент" родом із Канівщини — на руках своїх солдатів. Офіцера вітають з врученням відзнаки одразу після приїзду в Черкаси — місто не спало, зустрічаючи серед ночі Героїв...

З історії 128-ї: чому "гірсько-піхотна" і чому "Туркестансько-Закарпатська"?

У підрозділі, який було створено чверть тисячоліття тому, служив і Тарас Шевченко...

Історія цього військового з'єднання, що зустріло незалежність України на Закарпатті, є певною мірою унікальною з огляду на його "родовід" — від Туркестанських стрілецьких полків імператорської армії, де служити довелося Великому Кобзареві українського народу — Тарасові Шевченку.

Дивізія отримала статус гвардійської під час Другої світової війни, визволяла від гітлерівців Крим, Закарпаття, Польщу, Чехословаччину.

У пострадянський час це було одне з кращих з'єднань Збройних Сил України, та на угоду проросійській політиці в країні, бригада була... розформована. 128-а гірсько-піхотна бригада буквально "відродилася з попелу" і стала однією з найбоєздатніших частин ЗСУ, прославившись у боях на Донбасі...

ДОБА ІМПЕРІЇ

У часі завоювання Російською імперією Середньої Азії, для боротьби у складних, абсолютно незвичних раніше для тодішньої російської армії кліматичних умовах і військові частини формуються особливі. Згідно даних сучасного українського історика Ярослава Тинченка, ще розпорядженням від 19 квітня 1769 р. було створено перші чотири Оренбурзькі батальйони, призначені для захисту середньоазійських кордонів імперії. Вони отримали козацькі назви Верхньо-Яїцький, Звіроголовський, Кизилівський та Кизлярський. Ці підрозділи поступово перетворюють на Оренбурзькі лінійні батальйони.

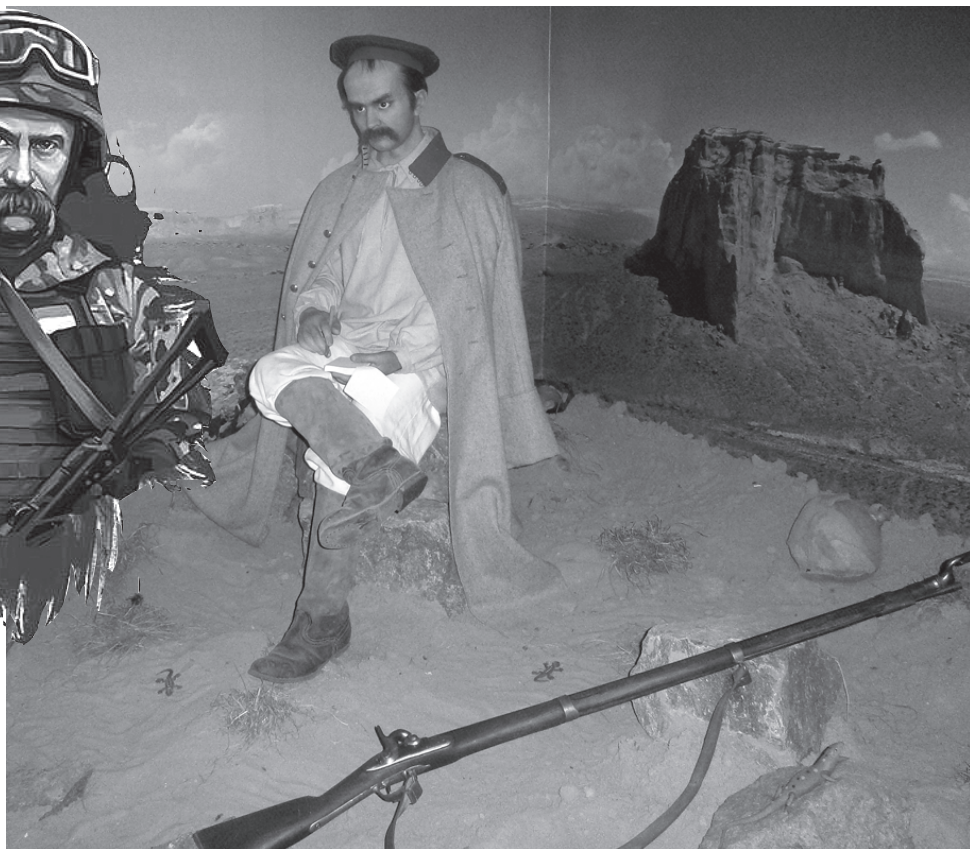
У складі полків було й багато українців — нащадків козаків, витривалих до будь-яких складнощів, хоча й завжди підозрюваних у тому, що більшість із них люто ненавидить царя і московських поневолювачів України...

Цікаво, що в 3-ій роті 5-го Оренбурзького лінійного батальйону (ОЛБ), створеному у 1837 р. з колишнього Верхньо-Яїцького, починав свою військову службу і Тарас Шевченко. Відтак Тарас Григорович служив і в 1-му та 4-му ОЛБ — причому, досить успішно, бо навіть був представлений до звання унтер-офіцера...

Згодом саме з цих батальйонів було сформовано Туркестанські стрілецькі батальйони імператорської армії, у 1910 р. переформовані у полки.

ПІСЛЯ РОЗВАЛУ ІМПЕРІЇ

Весною 1918 р. новою більшовицькою владою було здійснено спробу створити на основі Туркестанських стрілецьких полків нові підрозділи — вже так званої Червоної Армії. Зокрема, 3-й Туркестанський стрілецький полк був сформований в Ташкенті з решток 1-ї Туркестанської стрілецької дивізії, яка воювала під час Першої світової війни на території сучасної України проти німецьких та австро-угорських військ. У

Якби Шевченко жив у наш час — він точно воював би за Україну у "рідній" 128-ій бригаді...

цій дивізії служив начальником кулеметної команди 2-го Туркестанського стрілецького полку поручник Євген Маланюк, згодом — видатний діяч Української Народної Республіки, український поет та публіцист, яскравий представник т.зв. "празької школи". А начальником штабу 1-ї Туркестанської СД у 1917 р. був полковник генштабу Євген Мишківський родом з Черкащини, згодом — генерал-хорунжий Дієвої Армії УНР. Командиром роти кінної розвідки 1-го стрілецького полку 1-ої Туркестанської дивізії 1-го Туркестанського корпусу в 1916 р. був Яків Гальчевський, який згодом став командиром 61-го полку ім. Симона Петлюри ДА УНР, повстанським отаманом...

Сама ж Туркестанська дивізія у складі Червоної Армії брала участь у боях проти білогвардійців за м. Красноводськ та острів Челекен. У лютому 1920 р. бійці 1-ої Туркестанської вступили в столицю Хівинського ханства, у боях ліквідували загони басмачів Джунгаїд-хана. А на межі літа-осені 1920-го штурмували Стару Бухару...

Згідно з наказом по військах фронту від 12 липня 1922 р. 1-ша Туркестанська стрілецька бригада в Ашхабаді була розгорнута в 1-шу Туркестанську дивізію. Саме 12 липня 1922 р. вважалося офіційною датою заснування 128-ї дивізії.

Протягом наступних років дивізія знову воює проти басмачів: у 1921-22 рр. — у Самаркандській області, 1923-26 рр. — у районі Середньої Бухари та у Ферганській долині, приймає участь і у розгромі таджикських басмачів Ібрагім-бека.

Із 1925 р. дивізія дислокувалась у Таджикистані. Відтак її переводять у Киргизію, згодом — в Туркменію. У 1929 р. дивізія була реорганізована у 1-у Туркестанську гірську. Була призначена для ведення бойових дій у гірських, пустельних та важкодоступних місцях з нерозвинутою сіткою доріг. Virзнялася особливою організацією частин та підрозділів, спеціальним оснащенням, озброєнням, специфікою підготов-

ки особового складу та включала гірсько-стрілецькі і артилерійські полки, окремий зенітний дивізіон, батарею протизенітних гармат та кавалерійський ескадрон...

Бійці з'єднання проходять спеціальну гірськострілецьку підготовку, охороняють держкордон із Персією (Іраном). У 1932 р. підрозділи дивізії залучалися до боротьби з басмачами в Хівіно-Ташаузькому районі.

Серед рядових бійців, офіцерів і командування дивізії було традиційно багато українців — зокрема, у 1930-х роках начальником штабу дивізії був уродженець м.Шполи Черкаської області Сергій Фоменко (пізніше — заступник командувача Забайкальського округу, генерал майор, під час Другої світової — командувач 36-ї армії, яка відзначилася у боях проти Японії).

ПІД ЧАС ДРУГОЇ СВІТОВОЇ

Гірські піхотинці стали одними з перших, хто після вторгнення гітлерівської Німеччини... самі увійшли на територію іншої держави. 27 серпня підрозділи дивізії, які дислокувалися в Ашхабаді та Красноводську швидким маршем вирушили до кордону з Іраном, перетнули його і вирушили в бік столиці — Тегерану. Водночас кордон Ірану перетнули і війська союзної Великобританії.

Гірські піхотинці перетинали безводні степи, піщані й кам'яні пустелі. У містах Тебриз, Тегеран, Моку проходили порожніми вулицями, не зустрічаючи опору іранців. Лише час від часу вступаючи у незначні бої з німецькими десантами, вийшли до берегів Каспійського моря...

Дані про сувору засекречену операцію досі скупі й суперечливі. Відомо, що восени 1941 року гірськопіхотною дивізією в Ірані командував уродженець Києва Олександр Лучинський. Історик-дослідник М.Черепанов стверджує, що його попередника було розстріляно за те, що перше, "не-

санкціоноване" вторгнення гірських піхотинців на території Ірану сталося ще... 22 червня 1941-го року — шойно вони почули про напад Гітлера, до якого формально "нейтральний" Іран був прихильним.

В Ірані дивізія перебувала до жовтня 1942-го року, звідти була перекинута до Тупсе і 26 жовтня вступила у свій перший бій проти регулярних німецьких підрозділів.

Гірські піхотинці відзначилися у боях на Кавказі та на Кубані. У наказі від 9 жовтня 1943 р. відзначено особливі заслуги при визволенні Таманського півострову 83-ї гірськострілецької дивізії. Цим же наказом дивізію перейменовано на 128-у гвардійську Туркестанську гірськострілецьку.

28 грудня 1943 р. дивізія форсує Керченську протоку та починає визволення Кримського півострова, з боями визволяє від окупантів Севастополь. Саме 128-а гірсько-піхотна, під командуванням того ж киянина Олександра Лучинського, в боях за визволення Криму розгромила частини 98-ї німецької піхотної та 3-ї румунської піхотної дивізій.

Із травня по серпень 1944 р. дивізія, сильно потріпана у боях за Крим, проходить під Севастополем переформування. До речі, 6 серпня в Ялті відкрився відновлений головню за сприяння бійців 128-ї гірсько-піхотної міський театр ім. Чехова, будівля якого була знищена під час фашистської окупації. Цей театр досі зберігся в українській Ялті, — нині, на жаль, захоплений вже новітніми окупантами...

У тому ж серпні 43-го дивізія вирушає битися проти гітлерівців на західноукраїнській землі: гірські піхотинці відзначилися у боях проти "колег" — гірських "егерів" німецьких підрозділів у лісах Прикарпаття, на гірських вершинах і перевалах Карпат, у Закарпатті. У ніч на 18 вересня дивізія вже перетнула кордон із Польщею, а швидко потім включилася і в бої на території Словаччини. 14 жовтня — в день найбільшого свята військовиків сучасної України, гірські піхотинці йшли у багнетну атаку за панівну висоту біля Звали, а потім 13 годин утримували її в безперервному кривавому бою. Загинув, але так і не здав ворогу висоту гвардії сержант, який командував тим боєм — українець із Кубані Василь Головань...

На початку нового, 1945 року, дивізія з боями оволодіває містами Живец Стар та Бельсько-Бяла. Особливо великі втрати несе в боях за місто Моравська Острава, звільнене 30 квітня, а 8 травня 1945 року бійці дивізії штурмом взяли великий промисловий центр та стратегічний залізничний вузол — м. Олмоуц. 12 артилерійських залпів зі 124 гармат на честь взяття Олмоуца стали останнім салютом війни, присвяченим визволенню міста. Та навіть попри Перемогу підрозділи дивізії продовжували воювати до 12 травня, переслідуючи війська фельдмаршала Франца Шернера, що відмовилися капітулювати...

Тільки у червні 1945 р. дивізія отримала наказ повертатися на Батьківщину. 20 липня перші підрозділи урочисто, з розгорнутим Знаменом, увійшли в Ужгород. Дивізія стала підрозділом 38-ої армії Прикарпатського військового округу. Підрозділи дивізії були розташовані в Мукачеві, Ужгороді, Берегові, Сваляві, Перечині. Закарпаття залишилося "місцем постійної прописки" і в часи Незалежності України...

"Запорожець XX століття"

Генштаб Армії УНР очолював полковник із Туркестанської дивізії, чий дитинство пройшло на козацькій Золотоніщині

Якось так склалося, що сучасна 128-й гірсько-піхотна бригада ЗСУ в усі часи були своєрідною "кузницею кадрів" для вищого командного складу країни. Колишній очільник підрозділу Олександр Кузьмук став командувачем "першої" Нацгвардії України, а згодом — і міністром оборони. Сергій Кириченко був призначений начальником Генштабу, а потім — головкомандувачем ЗСУ, Сергій Горошніков — командиром 13-го Армійського корпусу і командиром 81-ї тактичної групи ЗСУ в Іраку... В часи Української Народної Республіки Генштаб Дієвої Армії УНР очолював виходець з Туркестанської дивізії імператорської армії, спадкоємцем якої є підрозділ.

Дитинство Євгена Мишківського пройшло у батьківському помісті в селі Богдани поблизу Золотоноші на Черкащині. До речі, у цьому ж селі зростав і майбутній міністр пошти і телеграфу УНР Іван Паливода — хоча історія й мовчить про це, можливо майбутній міністр і воєначальник навіть бачилися десь у той час, — між хлопцями було всього три роки різниці...

Мишківський був нащадком давнього козацького роду. Вочевидь, саме "кров предків" підштовхнула його до того, щоб після закінчення з відзнакою Переяславського духовного училища і двох років навчання у Полтавській семінарії він раптом чітко заявив рідним: носитиме не рясу священика, а мундир офіцера — і подався до Чугуївського юнкерського училища.

Успішного підпоручика одразу примітили в армії — він продовжив навчання у Петербурзькій офіцерській школі і в Миколаївській академії Генштабу. Саме в Петербурзі Євген познайомився зі своєю майбутньою дружиною — Лізою Веселовською, донькою академіка-українця. Як і в Мишківського, її предки належали до давнього козацько-старшинського роду. Всі сучасники відзначали багатицьку статуру Мишківського і те, що навіть в імператорській армії він принципово говорив українською...

Із початком Першої світової штабс-капітан Мишківський пише рапорт з проханням відправити його на фронт. Офіцер з ідеальним послужним списком просить для себе єдиної "поблажки" — воювати хоче за землю рідної України, де саме йдуть запеклі бої. Причому разом з ним вирушає на фронт і молода дружина, яка спеціально для цього закінчила курси медсестер. Мишківський потрапляє у дивізію славного генерала Брусилова, а Ліза стає медсестрою дивізійного польового госпіталю.

Якраз напередодні Лютневої революції Мишківського викликали до Петрограда. На той час він вже був підполковником, кавалером орденів Святих Станіслава, Володимира та Георгія. Офіцер, якому за два тижні до того виповнилося 35 років, мало

не став жертвою п'яної матросні, яка витягла його разом з дружиною на вулицю з готелю "Асторія", де жило подружжя — фронтовика ледь не розстріляли за відмову віддати нагородну шаблю...

При Тимчасовому уряді він знову на фронті: з березня командує штабом 105-ї піхотної дивізії, а з вересня 1917-го штабом 1-ї Туркестанської стрілецької дивізії. У часі остаточного розвалу імперії Мишківський зумів привести Туркестанську дивізію до Києва і розпустивши по домівках киргизів, туркменів, московитів та інших, хто не хо-

Євген Мишківський

тів служити Україні, спрямував зброю дивізії на захист самостійної держави, що народжувалася на уламках імперії...

Полковник Мишківський служив у Генштабі***, його дружина — у військовій лікарні. Цікаво, що на мирних переговорах з російським Совнаркомом у 1918 році в українській делегації було троє з черкаського Лівобережжя: окрім Євгена Мишківського — ще й майбутній творець морської піхоти УНР Михайло Білинський з Драбівщини та Генеральний суддя УНР Сергій Шелухін родом із Денгів на Золотоніщині (на переговорах він очолював українську делегацію).

Ті переговори зайвий показали вічну

сутність московського шовінізму: на словах визнаючи незалежність України, одвічні її вороги вже зовсім скоро порушували всі домовленості...

Уже в грудні Євген Мишківський вирушає з Києва до Галичини, де разом із генералом Омеляновичем-Павленком вони по суті створюють Українську Галицьку Армію — за іронією долі, з тих самих підрозділів Українських січових стрільців, проти яких Мишківському довелося воювати під час Першої світової у складі дивізії Брусилова...

У лютому 1919-го Мишківський очолює штаб військ УНР Східного фронту — воює аж до кінця року, поки в грудні його не звалив з ніг тиф. Причому, у лікарні Рівного лікується від тифу разом з Андрієм Мельником — майбутнім очільником "мельниківського крила" ОУН...

Останній бій полковника Мишківського відбувся на початку липня 1920 року. Кіннота Будионного прорвала фронт і ринула на Проскурів, де знаходилися Головні Штаб Директорії Симон Петлюра та вже очолюваний на той час Євгеном Мишківським Генштаб Армії УНР. Полковник Мишківський розпорядився про негайну евакуацію: першим залізничним ешеліном Проскурів покидав Петлюра, останнім — Мишківський. Вранці 6 липня у районі Чорного Острова його ешелон потрапив у засідку. Залишивши заступника командувати потягом, полковник узяв до рук гвинтівку і особисто повів козаків у контратаку, змусивши червоних кіннотників до відступу. При цьому сам був поранений у руку й стегно — пораненого командира з поля бою виніс сотник Андрій Чистосердов, а першу меддопомогу надавала дружина Ліза...

Вона й тягнула під обстрілом залізничну дрезину з пораненим чоловіком більше кілометра — до станції Волочиск, де чекав потяг, присланий генералом Роммером із союзної польської армії. Тягла навіть тоді, коли десь поділися двоє козаків, які мали їй допомогти...

Ще три доби зайняла дорога до Тернополя — там консилиум досвідчених хірургів вирішує ампутувати ногу, бо вже почалася гангрена. Уже після ампутації полковник, який шойно прийшов до тям, віджене санітарів і на власних руках переповзе з операційного столу на "каталку" — він ще не знав, що операція була запізнілою і жити йому залишалося лічені години...

Відомий письменник Євген Маланюк і в часі Першої світової у Туркестанській дивізії, і в часі УНР служив у підпорядкуванні того ж Мишківського. У своїх спогадах він назве полковника "лицарем честі та обов'язку" і "запорожцем, що чудом заховався до XX століття"...

***Цікава деталь: Генштаб Армії УНР знаходився у Києві на вулиці Банковій, 11 — у приміщенні, де нині — Адміністрація Президента України...

Петро ДОБРО

Слова, загартовані вогнем війни...

Під час Першої світової війни Євген Маланюк закінчив військову школу у Києві і командував кулеметною сотнею Другого Туркестанського стрілецького полку російської армії.

Від листопада 1917-го року він служив в армії Української Народної Республіки, а після поразки Української революції перебував у таборах для інтернованих вояків у Польщі. У таборі біля міста Каліша Маланюк разом з поетом Юрієм Дараганом заснував літературний журнал "Веселка", в якому вперше почав публікувати свої вірші. В українську історію ветеран Визвольних змагань і дивізії, яка стала "предтекою" 128-ї ГПБр ЗСУ увійшов як відомий письменник, культуролог-енциклопедист, літературний критик і публіцист, прозваний "Імператором залізних стріф"...

За визначенням Віталія Жежери, він шокував і своїх, і чужих, його називали "вовком з осмаленою шерстю, що виє на чорний степ". А молодий поет проклинав ледачу вдачу України, лаяв за те, що вона шукає насолоду в слізних піснях і попереджав, що її простір, широкий, як море, може стати калюжею Росії. Маланюк заявляв: Україна — жертва в першу чергу власних вад.

Вважав гріхом навіть лірично-розслаблені вірші. Його ідеал — воїн. Він любив згадувати одного священика з Херсонщини, приятеля часів батькової юності. Той священик служив разом із Маланюком-молодшим в армії УНР і ходив у кавалерійські атаки, тримаючи в одній руці хрест, а в іншій — шаблю...

Маланюк бачив красу в силі. Він мріяв про залізну Українську імперію — на зразок імперії Римської. Утім, мріяв прагматично, з нотками самоіронії: "Україна мусить зробитися необхідною, як штани, тільки тоді вона постане. Поки вона буде тільки "кумедією", орнаментом, піснею — до того її не буде". За ці слова багато хто й тепер образиться. Навіть соратники далеко не всі поділяли його категоричність. Ось декілька цитат з публіцистики і віршів Маланюка, що актуальні й досі...

✓ Про малоросійство як хворобу

"Малоросійство — наша історична хвороба (В. Липинський називав її хворобою бездержавности), хвороба багатоговікова, отже хронічна.

[...] всупереч популярній у нас думці, малоросійство то не москвофільство і не ще яке-небудь фільтство. То — неміч, хвороба, каліцтво внутрішньонаціональне.

[...] В нормальній, незмалоросійшеній психіці кожного сина народу існують своєрідні "умовні рефлекси" національного інстинкту: чорне — біле, добре — зле, вірне — невірне, чисте — нечисте. Боже — диявольське.

У малоросійстві ці рефлекси пригасають і слабнуть, часом аж до повного їх зникнення".

✓ Про націю і необхідність боротьби

*Нація — це невсипуща внутрішня боротьба сил формотворчих та ідеотворчих з інертною масою ("більшістю") етносу.

*Як в нації вождя нема, Тоді вожді її — поети.

*Українській душі бракує почуття трагічного, незважаючи на всю об'єктивну трагічність української історії.

*Невже ж калюжею Росії Завмре твоя широчина?

...А над степами вітер віє!

А в небі гуркотить весна!

А степ, гарматами пооран,

Тремтить від крові і кісток,

Та про бої віщує ворон,

Червлен тримаючи шматок...

Фотофакт

ФОТО АНДРІЯ КРАВЦЯ

У обласному краєзнавчому музеї Черкас пройшов захід "Хрест Дебальцівський", присвячений 3-й річниці жорстоких боїв, що увійшли в історію новітньої збройної боротьби українців за незалежність своєї держави...

На землі Черкащини ветеранів тих подій вітав очільник обласної адміністрації Юрій Ткаченко, а серед шанованих гостей міста був і знаменитий уродженець нашого краю, який став Героєм України після Дебальцевого, де командував 128-ю ОГПБр – полковник Сергій Шаптала...

ГАСЛО "СЛАВА УКРАЇНІ!" МАЄ СТАТИ ОФІЦІЙНИМ ВІТАННЯМ В ЗСУ

У Кабінету Міністрів України на решті дійшли руки, щоб внести зміни в Статут Збройних сил України і замінити офіційне військове вітання. Російське "Здравия желаю", яке перетворилося в українській мовній реальності в абсолютно нестравну, як для військового вітання кальку "Бажаю здоров'я", може бути замінено на встановлене в останні роки традиційним "Слава Україні! – Героям слава!".

Народні депутати, яким тепер потрібно остаточно вирішити долю ініціативи уряду, навряд чи зважаться зберегти російсько-радянський атрибут, і тому питання заміни вітання можна вважати практично вирішеним.

У сучасному вигляді вітання оформилося ще в середині 20-х років минулого століття і пов'язане з діяльністю націоналістичної галицької організації "Легія українських націоналістів", яка і використовувала "славне" вітання в якості свого офіційного гасла. Ідею використовувати "Слава Україні!" пов'язують з одним із засновників "Легії" Юрієм Артюшенком, який, зрозуміло, не вигадував вітання на порожньому місці. Уродженець Полтавщини Артюшенко в бурхливі часи "визвольних змагань" служив в полку "Чорних запорожців", який отримав славу одного з найбільш боєздатних військових з'єднань УНР і Держави гетьмана Скоропадського.

І тому, коли при організації "Легії" постало питання про організаційне привітання, Артюшенко запропонував вітання "чорношличників" "Слава Україні! Козакам слава!". З цією пропозицією всі погодилися, замінивши, правда, конкретних "козаків", на абстрактних "героїв". І вже під час Другої світової війни це вітання офіційно запозичило й бандерівське крило Організації українських націоналістів. Звідки і пішла більш-менш всім відома історія гасла.

Малюнок Андрія ЄРМОЛЕНКА

Однак і у "Чорних запорожців" їхнє привітання виникло не на рівному місці. Власне, в роки "визвольних змагань" варіації вітання зі "Славою Україні!" в першій частині мали практично всі воєнізовані українські організації. Так, сердюки часів Гетьманату Скоропадського використовували "Слава Україні! Гетьманові слава!", А "українізовані" моряки дредноута "Воля" Чорноморського флоту вітали голову Української Чорноморської Ради В'ячеслава Лашенко скандуванням: "Слава Україні!".

Аналогічне вітання використовували і повстанці Холодноярської республіки. Як писав у своїй книзі Юрій Горліс-Горський (чия бурхлива біографія гідна окремої авантюрно-героїчного роману), у холодноярців було заведено вітати один одного не "Здоров" або "Добрий день", а "Слава Україні!". Відповідати потрібно було "Україні слава!".

Так що було б зовсім неправильно по-

в'язувати традиційне привітання виключно з ОУН і УПА. Вони виступили тільки популяризаторами вітання, яке сформувалося і остаточно оформилося ще до їх появи.

До слова, аналогічне гасло в дещо модифікованому вигляді до сих пір популярне на території Російської Федерації – серед кубанських козаків. Кілька років тому плакат із написом: "Слава Кубані! Героям слава!" благополучно висів над однією з автотрас у регіоні і не дуже турбував місцеву владу жирним натяком на "український буржуазний націоналізм".

Причина того, що варіації гасла зі "Славою Україні!" в основі виявилися такими популярними і благополучно мігрували від УНР до сучасної України, досить банальна. Фразаологічні конструкції зі словом "Слава" відомі з часів раннього середньовіччя і популярні у всіх слов'янських народів. Досить згадати, що однією з найпопулярніших складових частин двоосновних слов'янських імен дохристиянського періоду, характерних в тому числі і для вищої аристократії Київської Русі, є "слав". Поряд з іменами широко відомих князів – Святослава, Ярослава, Ізяслава, В'ячеслава і Мстислава, по Русі, як і по сусідніх слов'янських землях бродили і інші "Слави" – Бореслави, Болеслави, Владислави, Всеслави, Доброслави, Гореслави і навіть дещо дивні для сьогоденної мови Госдослави і Жирослави.

Так що корінь "слав" здавна у слов'ян наділений таким собі "сакральним" сенсом. Ім'я у наших древніх предків – це не тільки су-

купність звуків для ідентифікації персонажа, але і "оберіг". Згодом більшість слов'янських імен вийшли з ужитку і були замінені християнськими (єврейськими, грецькими і римськими), що, однак, ніяк не змінило традиції використання "славити" не тільки Господа, але і всякі урочисті або навіть просто "піднесені" явища життя. Конструкції "славні козацькі", "козацька слава", "славні гетьмани" широко представлені в народній, кобзарській, та й у високій поезії часів Речі Посполитої. Та й в народному побутовому спілкуванні вітання "Слава Богу" або "Слава Ісусу" з відповіддю "Навіки слава" зустрічалися не рідше ніж традиційні "Добрень" або "Здоровенькі були". "Слава Ісусу", власне, в побутовому спілкуванні живе на Західній Україні і до цього дня.

Не потрібно забувати і військово-прикладне значення вигуку "Слава!". Українське військо традиційно використовувало його, йдучи в атаку. Власне, в тих же випадках, коли росіяни кричали "Ура!" Останнє слово, до речі, швидше за все, було запозичене росіянами у тюрків із Золотої Орди і в якості спадщини Російської імперії дісталось було армії незалежної України. Правда, не так давно російсько-тюркське "Ура!" в українській армії було офіційно замінено традиційним вигуком "Слава!" і пройшла ця заміна практично непоміченою. Будемо сподіватися, що така ж доля чекає і "Бажаю здоров'я" ("Здравия желаю").

Тарас КЛОЧКО,
<http://www.dsnews.ua/>

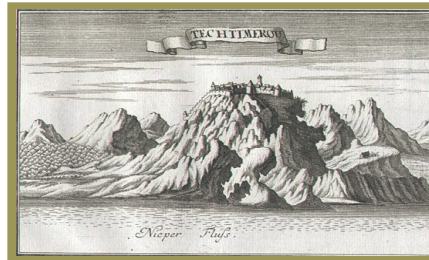
Захист прав та інтересів учасників АТО.

Проведення нагальних реформ у державі.

Настав час змін – роби їх разом з нами!

ГО "Об'єднання бійців-реформаторів"

☎ **096-565-31-28**

Хочеш дізнатися містичні секрети величї скіфів, духовності Київської Русі й хоробрості українського козацтва? Відвідай Трахтемирів – місце сили і нерозгаданих таємниць вікової історії! ☎ 04736-32-973, 096-468-44-54, 067-470-50-80

Свідчення про державну реєстрацію
КВ №18773-7573ПР від 18.01.2012 р.

Козацький край

Головний редактор –
Олег ОСТРОВСЬКИЙ
Шеф-редактор – Віктор ВОЛЯ
Редактор випуску – Петро ДОБРО
Засновник – Чигиринська ГО "Вільне
Козацтво Холодного Яру"

Консультант спецвипуску – Тарас ТЕЛІЖЕНКО

Із питань придбання та розповсюдження газети звертатися до редакції "Козацького краю" за адресою: вул. Надпільна, 330, к. 4, м. Черкаси, 18005, тел.: (0472) 31-29-74
E-mail: Cossack_land@i.ua

Газета віддрукована в ФОП Журило С.Д., м. Черкаси, вул. Кобзарська, 1а. Тираж 3 000 екз. Замовлення № 294